

## UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 2 marca 2017 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt I Ns 519/15, z wniosku J. P. z udziałem (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W., B. P., R. P. i Gminy K., o ustanowienie służebności przesyłu, Sąd Rejonowy w Rawie Mazowieckiej I Wydział Cywilny postanowił:

1) ustanowić dla przedsiębiorcy - (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. - służebność przesyłu, na nieruchomości położonej w obrębie C., gmina K., oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka numer (...), dla której to nieruchomości jest prowadzona księga wieczysta numer (...), polegającą na znoszeniu przez właścicieli nieruchomości obciążonej istnienia urządzeń przesyłowych – rurociągu gazowego i słupków znacznikowych przebiegu rurociągu oraz możliwości wstępu przez uprawnionego na obciążoną nieruchomość w celu utrzymania, konserwacji i remontu zainstalowanych urządzeń,

w zakresie obszarowym wskazanym liniami przerywanymi w kolorze zielonym (punkty 20-21-23-25-39-29-31-33-35-41-42-40-32-30-28-26-24-22-20) na stanowiącej integralną część niniejszego orzeczenia mapie sporządzonej przez uprawnionego geodetę E. G. i zaewidencjonowanej w Starostwie Powiatowym w S. pod numerem P. (...)2016.891;

2) zasądzić, tytułem jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności, o której mowa w punkcie 1. od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W., na rzecz:

a) J. P. i B. P., do ich wspólności majątkowej małżeńskiej, kwotę 8.557 zł;

b) R. P. kwotę 8.557 zł;

3) nakazać pobrać od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Rawie Mazowieckiej kwotę 2.698,66 zł tytułem zwrotu wydatków, które nie znalazły pokrycia w uiszczonych zaliczkach;

4) zasądzić od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz J. P. kwotę 4.297 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

**Swoje rozstrzygnięcie Sąd I instancji oparł na ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych, które przedstawiają się następująco:**

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. prowadzi, między innymi, działalność gospodarczą w zakresie dystrybucji paliw gazowych w systemie sieciowym.

J. P. i B. P. na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej oraz R. P. są współwłaścicielami w udziałach po 1/2 nieruchomości o powierzchni 9,19 ha, w obrębie C., gmina K., oznaczonej jako działka geodezyjna nr (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Rawie Mazowieckiej prowadzi księgę wieczystą numer (...). Pierwotnym właścicielem działki nr (...) był Skarb Państwa. Wówczas wchodziła ona w skład większej nieruchomości o innym numerze geodezyjnym, zmienionym w wyniku odnowy operatu ewidencyjnego gruntów obrębu C.. Nieruchomość była własnością Skarbu Państwa do dnia 9 marca 1987 roku. Aktem notarialnym z dnia 9 marca 1987 roku Rep. A nr 245/87 Skarb Państwa sprzedał powyższą nieruchomość na rzecz Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w B.. W dniu 14 listopada 1994 roku Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w B. w drodze notarialnej umowy sprzedaży Rep. A nr 7285/94 zbyła ją na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. koło Ż.. Następnie w dniu 27 marca 1998 roku na podstawie aktu notarialnego Rep. A nr (...) Spółka ta sprzedała działkę nr (...) na rzecz D. H., który w dniu 24 sierpnia 2004 roku (akt notarialny Rep. A nr (...)) przeniósł jej własność rzecz obecnych właścicieli. Teren działki stanowią grunty orne. Zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego gminy K., zatwierdzonym Uchwałą Rady Gminy w K. nr VI/17/94 z dnia 13 grudnia 1994 roku, działka przeznaczona była na tereny rolne.

Od dnia 31 grudnia 2003 roku wyżej wskazany plan przestał obowiązywać. Obecnie działka nr (...) nie jest objęta obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Przez nieruchomość wnioskodawcy, pod jej powierzchnią, przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN 150 relacji C. – S. (zwany też B. – S.). Na powierzchni działki znajdują się jedynie cztery słupki znacznikowe przebiegu tegoż gazociągu. Urządzenia te są własnością (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.. Nieruchomość sąsiaduje ze stacją gazową wybudowaną przez firmę (...) na innej nieruchomości.

Zarządzeniem nr 70 z dnia 31 grudnia 1975 roku Minister Górnictwa i Energetyki utworzył Przedsiębiorstwo Państwowe (...) w (...) W." z siedzibą w W.. Z dniem 1 stycznia 1976 roku Przedsiębiorstwo (...) w (...) W." przejął cały majątek „ (...) Okręgowych Zakładów Gazownictwa". Przedmiot działania „ (...) Zakładów (...) w (...) W." był zbieżny z zakresem działania przejętego przedsiębiorstwa i obejmował m.in. obszar województwa (...). Wojewódzkie Biuro (...) w S., decyzją z dnia 5 lipca 1978 roku zatwierdziło miejsce i warunki realizacji inwestycji, plan realizacyjny oraz udzieliło (...) Zakładom (...) w W. pozwolenia na budowę gazociągu wysokiego ciśnienia relacji C. – S. oraz doprowadzenia gazu do miasta S.. Inwestycja realizowana była w oparciu o projekt techniczny sporządzony przez firmę (...) we W. w 1978 roku. W dniu 17 sierpnia 1982 roku gazociąg wysokiego ciśnienia relacji C.

- S. został wpisany do kartoteki środków trwałych (...) Zakładów (...). Od tego czasu pracownicy kolejnych przedsiębiorstw zajmujących się rozprowadzeniem i zaopatrywaniem ludności w gaz wykonywali czynności zamierzające do kontroli stanu urządzeń przesyłowych i ich konserwacji, do których zaliczały się m.in. obloty, obchody, objazdy trasy gazociągu i kontrole jego szczelności. Z dniem 1 września 1982 roku na mocy Zarządzenia nr 56 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 1 sierpnia 1982 roku doszło do połączenia „ (...) Zakładów (...) w (...) W." z innymi przedsiębiorstwami państwowymi i utworzenia Przedsiębiorstwa Państwowego pod nazwą (...) z siedzibą w W.. Przedmiotem działania tego przedsiębiorstwa było m.in. wytwarzanie, przesyłanie, rozdzielanie oraz bieżące i nieprzerwane dostarczenia paliw gazowych dla potrzeb gospodarki narodowej oraz ludności, jak również budowa i remonty urządzeń służących do tych celów. Wewnętrznymi jednostkami organizacyjnymi przedsiębiorstwa były m.in. (...) Okręgowy Zakład Gazownictwa w W. oraz Zakład (...). W dniu 21 października 1996 roku doszło do przekształcenia Przedsiębiorstwa Państwowego (...) w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa pod firmą (...) Spółka Akcyjna w W.. Do zadań nowo utworzonej Spółki należało m.in. prowadzenie działalności produkcyjnej, usługowej i handlowej w zakresie wytwarzania, przesyłania, rozdzielania oraz bieżącego i nieprzerwanego dostarczenia paliw gazowych dla

potrzeb gospodarki narodowej i ludności oraz budowy i remontów maszyn i urządzeń służących w/w celom. W dniu 1 stycznia 2003 roku (...) Spółka Akcyjna w W., będącą jedynym wspólnikiem (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W., wniosła aportem do tej Spółki składniki swojego przedsiębiorstwa, na które składały się jego oddziały: (...) Zakład (...) w W., Zakład (...) w Ł. oraz Zakład (...)

w B. – z wyjątkiem wchodzących w skład ich mas majątkowych nieruchomości

i prawa użytkowania wieczystego. W dniu 22 stycznia 2008 roku (...) Spółka Akcyjna w W. przeniosła na rzecz Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...) własność gazociągu relacji C. – S. na pokrycie nowo objętych przez (...) S.A. udziałów w tej ostatniej Spółce. W 2008 roku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością powróciła do pierwotnej nazwy – tj. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W.. W dniu 1 lipca 2013 roku prawa i obowiązki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. pod tytułem ogólnym przejęła Spółka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W.. Doszło wówczas do połączenia obu spółek w trybie art. 492 § 1 k.s.h. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. zmieniła nazwę na (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W..

Aktem notarialnym z dnia 14 września 2012 roku ustanowiono na rzecz Gminy K. służebność przesyłu polegającą na prawie przeprowadzania przez działkę numer (...) sieci wodociągowej oraz prawie swobodnego dostępu przez uprawnioną do tej działki w celu wykonywania inwestycji oraz każdorazowo w celu konserwacji, remontu modernizacji i napraw położonej instalacji przy czym przebieg sieci wodociągowej oznaczono linią koloru żółtego na fragmencie mapy stanowiącej załącznik nr 14 do projektu budowy sieci wodociągowej zatwierdzonego decyzją Starosty (...) nr (...) z dnia 14 września 2012 roku. Pas służebności przesyłu o szerokości po 2,5 metra od osi gazociągu po jego obydwu stronach w zakresie obszarowym został wskazany liniami przerywanymi w kolorze zielonym (punkty 20-21-23-25-39-29-31-33-35-41-42-40-32-30-28-26-24-22-20) na stanowiącej integralną część niniejszego

orzeczenia mapie sporządzonej przez uprawnionego geodetę E. G. i zaewidencjonowanej w Starostwie Powiatowym w S. pod numerem P. (...).2016.891.

Wartość jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służbowości przesyłu w zakresie działki (...) wynosi 17.114 zł. Strony podejmowały próby pozasądowego uregulowania kwestii ustanowienia służebności przesyłu, jednakże nie doszły w tej mierze do porozumienia.

Sąd I instancji ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o przedstawione przez strony dokumenty, opinie biegłych sądowych z dziedziny geodezji i szacowania nieruchomości oraz zeznań świadka i wyjaśnienia wnioskodawcy. Dokumenty zaliczone w skład materiału dowodowego – w ocenie Sądu Rejonowego - są wiarygodne, a przedstawione w nich fakty są zgodne z rzeczywistością. Sąd meriti wskazał, że zastrzeżeń w tym przedmiocie nie podnosiła także żadna ze stron postępowania, a i Sąd nie miał ku temu podstaw. Część dokumentów została przedstawiona w formie kserokopii poświadczonych za zgodność z oryginałem przez występującego w sprawie pełnomocnika w trybie art. 129 k.p.c. Nie budziły wątpliwości Sądu Rejonowego również zeznania świadka i wyjaśnienia wnioskodawcy, gdyż były one logiczne, spójne, nie zawierały wewnętrznych sprzeczności i korespondowały z pozostałym zebrany w sprawie materiałem dowodowym. Wydane w sprawie opinie biegłych Sąd I instancji ocenił jako wyczerpujące, rzetelne i sporządzone zgodnie z wymaganiami fachowości. Opinie te odpowiadały w sposób jednoznaczny i logiczny na postawione w tezie dowodowej pytania, a nadto zostały sporządzone przez osoby o niezbędnych do tego kwalifikacjach. Nadto biegli przy ich wydawaniu zapoznali się z dostępnymi dokumentami oraz ze zgromadzonym w aktach sprawy materiałem dowodowym. W ocenie Sądu Rejonowego dowody z opinii biegłych z zakresu geodezji i szacowania nieruchomości były właściwymi dowodami pozwalającymi na określenie zakresu i zasięgu prawa służebności przesyłu oraz wysokości wynagrodzenia przysługującego wnioskodawcy w związku z obciążeniem jego nieruchomości służebnością przesyłu. Zakres służebności i jej przebieg ostatecznie nie był także kwestionowany przez strony. Zdaniem Sądu meriti kluczowe znaczenie miała opinia biegłego z zakresu (...), gdyż dotyczyła ona jednej z podstawowych kwestii spornych w niniejszej sprawie to jest wysokości wynagrodzenia za ustanowienie służebności. Sąd I instancji ocenił tę opinię jako w pełni wiarygodną, wskazując, że została ona sporządzona przez kompetentną osobą, niezwiązaną z żadną ze stron, biegłego z wieloletnim doświadczeniem. Zdaniem Sądu I instancji biegły przekonująco uzasadnił wysokość wyliczonego przez siebie wynagrodzenia. Co prawda obie strony miały wątpliwości co do treści opinii, ale żadna ze stron, po ustnym przesłuchaniu biegłego, nie wniosła o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego, co wskazuje zdaniem Sądu Rejonowego, że ustne przesłuchanie biegłego przekonało strony, co do zasadności ustalonego wynagrodzenia.

W tak ustalonym stanie faktycznym wniosek o ustanowienie służebności przesyłu okazał się zasadny. Sąd Rejonowy zważył, że zgodnie z treścią art. 305<sup>1</sup> k.c. nieruchomość można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu). Natomiast w myśl art. 305<sup>2</sup> § 2 k.c. jeżeli przedsiębiorca odmawia zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu, a jest ona konieczna do korzystania z urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., właściciel nieruchomości może żądać odpowiedniego wynagrodzenia w zamian za ustanowienie służebności przesyłu.

Sąd Rejonowy argumentował, że w przedmiotowej sprawie niespornym było, że wnioskodawca J. P. i uczestnicy postępowania B. P. i R. P. są właścicielami działki numer (...). Na nieruchomości tej przebiega odcinek sieci gazociągowej, który jest własnością (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.. Nie budziło także wątpliwości, że powyższe urządzenie służące do przesyłu gazu jest urządzeniem, o którym mowa w art. 49 § 1 k.c. i jest niezbędne do funkcjonowania Spółki uczestnika postępowania. Zebrany w sprawie materiał dowodowy - w ocenie Sądu Rejonowego - pozwalał również na przyjęcie, że zakres koniecznych prac konserwacyjnych i kontrolnych wymaga ingerencji uczestnika postępowania w prawo własności wnioskodawcy i uczestników postępowania. Sąd I instancji wskazał, że wnioskodawca i uczestnik postępowania (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. nie byli w stanie dojść do porozumienia w przedmiocie umowy, o której mowa w powołanym przepisie. W szczególności było to wynikiem stanowiska uczestnika postępowania, który twierdził, że nabył w drodze

zasiedzenia prawo odpowiadające treści służebności przesyłu, polegające na korzystaniu ze spornej nieruchomości w celu eksploatacji urządzeń przesyłowych.

W ocenie Sądu Rejonowego zarzut zasiedzenia służebności przesyłu podniesiony przez uczestnika postępowania nie jest słuszny. Sąd ten powołując się na treść art. 292 k.c., art. 172 k.c. i dalsze oraz art. 352 k.c., art. 305<sup>1</sup> k.c. i art. 305<sup>4</sup> k.c. wskazał, że służebność przesyłu, w przeciwieństwie do służebności gruntowej, nie została powiązana z nieruchomością władnącą. Ma ona na celu umożliwienie przedsiębiorcy właściwego korzystania z urządzeń, których jest właścicielem, a zatem, które wchodzi w skład jego przedsiębiorstwa (art. 55<sup>1</sup> k.c.). Ustanowienie służebności przesyłu następuje na rzecz przedsiębiorcy, a jej nabycie w drodze zasiedzenia następuje przez przedsiębiorcę, a nie na rzecz właściciela nieruchomości władnącej lub przez takiego właściciela.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego, z którym Sąd I instancji się zgodził, nie budzi wątpliwości dopuszczalność nabycia w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu w art. 305<sup>1</sup>-305<sup>4</sup> k.c. (wyrok z dnia 11 marca 2005 r., (...), niepubl.; postanowienie z dnia 4 października 2006 r., (...), Monitor Prawniczy 2006, nr 21, s. 1128; uchwała z dnia 7 października 2008 r., (...)Biul. SN 2008, nr 10, s. 7). Jest zatem - w ocenie Sądu Rejonowego - możliwe zasiedzenie służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa a przesłankami zasiedzenia takiej służebności

są: 1) posiadanie służebności, polegające na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia w zakresie odpowiadającym treści określonej służebności; 2) upływ oznaczonego w ustawie czasu. Sąd Rejonowy argumentował dalej, że wprawdzie art. 292 k.c. stanowi, iż do nabycia służebności gruntowej w drodze zasiedzenia stosuje się przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie, to jednak należy mieć na uwadze, że przepisy te stosuje się jedynie odpowiednio. Tym samym posiadania prowadzącego do nabycia służebności gruntowej w drodze zasiedzenia nie należy utożsamiać z posiadaniem prowadzącym do nabycia przez zasiedzenie własności nieruchomości. Sąd podkreślił, że termin „odpowiednio” wymaga niejednokrotnie niezbędnych modyfikacji wynikających z istoty i celu danej konstrukcji prawnej. Należy mieć na uwadze okoliczność, że przy ocenie posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności gruntowej chodzi o faktyczne korzystanie z gruntu w takim zakresie i w taki sposób, w jaki czyniłaby to osoba, której przysługuje służebność. Władanie w zakresie służebności gruntowej kwalifikuje się zaś jako posiadanie zależne (art. 336 k.c.). Jest przy tym oczywiste, że musi być ono wykonywane „dla siebie” (cum animo rem sibi habendi) (wyrok SN z dnia 31 maja 2006 roku, IV CSK 149/05, LEX nr 258681, uchwała 7 sędziów z dnia 9 sierpnia 2011 roku, III CZP 10/11, OSNC 2011, nr 12, poz. 129).

W ocenie nie Sądu Rejonowego w stanie faktycznym sprawy nie może budzić wątpliwości, że (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. jest posiadaczem służebności w powyższym rozumieniu.

Drugą przesłanką nabycia służebności przesyłu w drodze zasiedzenia jest upływ czasu uzależniony od dobrej lub złej wiary. Sąd Rejonowy wskazał, że nie istnieje definicja ustawowa dobrej wiary. Nie ma też pełnej zgodności, co do tego, czy pojęcie to należy rozumieć tak samo na gruncie całego prawa cywilnego, a nawet - czy w prawie rzeczowym chodzi zawsze o tę samą dobrą wiarę. Niemniej jednak doktryna jak i orzecznictwo wypracowało pewną linię interpretacyjną, która wydaje się być powszechnie akceptowaną

i zasługującą na aprobatę. Zgodnie z nią dobra wiara oznacza stan psychiczny określonej osoby polegający na błędnym, ale usprawiedliwionym w danych okolicznościach mniemaniu o istnieniu jakiegoś prawa podmiotowego lub stosunku prawnego. Rozbudowując definicję, można powiedzieć, że w dobrej wierze jest ten, kto „powołując się na pewne prawo lub stosunek prawny mniema, że owo prawo lub stosunek prawny istnieje, chociażby nawet mniemanie to było błędne, jeżeli tylko błędność mniemania należy w danych okolicznościach uznać za usprawiedliwioną”. Inaczej ujmując, zła wiara to znajomość prawdziwego stanu rzeczy, odbiegającego od twierdzeń zainteresowanego, albo nieusprawiedliwiona niewiedza

o tym stanie rzeczy. Zatem w przypadku posiadania służebności w dobrej wierze jest ten, kto władając rzeczą pozostaje w błędnym, ale usprawiedliwionym okolicznościami przeświadczeniu, że przysługuje mu prawo użytkowania,

zastawu, najmu, dzierżawy lub inne prawo (choćby leasing), z którym łączy się określone władztwo nad cudzą rzeczą (uchwała z dnia 6 grudnia 1991 roku, III CZP 108/91, OSP 1/95, poz. 1, z dnia 4 grudnia 1998 roku, III CKN 48/98, z dnia 22 grudnia 1998 roku, II CKN 59/98, z dnia 17 lutego 1997 roku, II CKN 3/97 i z dnia 4 listopada 1999 roku, II CKN 560/98). Przy ocenie dobrej albo złej wiary decydujący jest moment uzyskania posiadania. Jeżeli w chwili uzyskania posiadania samoistnego osoba była w dobrej wierze to nabywa nieruchomości w krótszym okresie czasu. Zła wiara następcza, która ujawni się po tym czasie, nie ma wpływu na wydłużenie terminu zasiedzenia.

W ocenie Sądu Rejonowego (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. i jej poprzednicy prawni są posiadaczami samoistnymi służebności od dnia 9 marca 1987 roku, to jest od czasu gdy nieruchomość wnioskodawcy przestała być własnością Skarbu Państwa. Sąd I instancji podkreślił, że co prawda wskazane dokumenty pozwalają na ustalenie, że poprzednicy prawni uczestnika postępowania korzystali z trwałych i widocznych urządzeń na przedmiotowej działce, co najmniej od dnia 17 sierpnia 1982 roku, kiedy to gazociąg wysokiego ciśnienia relacji C. – S. (zwany też B. – S.) został wpisany do kartoteki środków trwałych (...) Zakładów (...), jednakże należy mieć na uwadze że w okresie od dnia 17 sierpnia 1982 roku do dnia 9 marca 1987 roku posiadanie służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa nie mogło mieć miejsca, albowiem w tym okresie obowiązywała zasada jednolitej własności państwowej (art. 128 §2 k.c.) i państwowe osoby prawne (w szczególności przedsiębiorstwa państwowe) wykonywały w imieniu własnym względem zarządzonych przez nie części mienia ogólnonarodowego uprawnienia płynące z własności państwowej. Skoro w tym okresie poprzednik prawny uczestnika postępowania wykonywał uprawnienia właścicielskie Skarbu Państwa na przedmiotowej nieruchomości, to w tym samym okresie korzystał z nieruchomości jako właściciel, a co za tym idzie okresu tego nie można doliczać do okresu posiadania samoistnego (nie właścicielskiego) prowadzącego do przyszłego zasiedzenia.

Odnosząc się do zagadnienia czy w dniu 9 marca 1987 roku poprzednik prawny uczestnika postępowania nabył posiadanie służebności w dobrej czy złej wierze, Sąd I instancji uznał, że było to nabycie w złej wierze. Sąd meriti argumentował, że Skarb Państwa zbywając nieruchomość, z której korzystał poprzez przedsiębiorstwo państwowe w zakresie gazociągu i nie pozostawiając sobie prawnego zabezpieczenia tego korzystania nie miał jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że nie narusza praw nabywcy nieruchomości. Nie istniała bowiem jakakolwiek podstawa faktyczna do przypuszczeń, że po zbyciu nieruchomości przez Skarb Państwa, dalsze korzystanie z gazociągu na zbytej nieruchomości, przez Skarb Państwa lub przedsiębiorstwo państwowe, będzie oparte na jakimkolwiek prawie. W tym stanie rzeczy okres niezbędny do zasiedzenia wynosi 30 lat i upłynąłby w dniu

9 marca 2017 roku, gdyby nie to, że - w ocenie Sądu Rejonowego - doszło do przerwania biegu zasiedzenia z chwilą złożenia wniosku w niniejszej sprawie (art. 123 §1 pkt 1 k.c. w związku z art. 175 k.c. i art. 352 §2 k.c.), co nastąpiło w dniu 15 października 2015 roku. W związku z tym, że nie doszło do zasiedzenia służebności przesyłu wniosek o jej ustanowienie Sąd Rejonowy uznał za w pełni zasadny i usprawiedliwiony. Mając powyższe na względzie Sąd Rejonowy w punkcie 1. postanowienia ustanowił służebność przesyłu w kształcie określonym na podstawie opinii biegłego z zakresu geodezji, polegającą na znoszeniu przez właścicieli nieruchomości obciążonej istnienia urządzeń przesyłowych – rurociągu gazowego i słupków znacznikowych przebiegu rurociągu oraz możliwości wstępu przez uprawnionego na obciążoną nieruchomość w celu utrzymania, konserwacji i remontu zainstalowanych urządzeń. Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w orzecznictwie Sąd Rejonowy uznał za celowe oznaczenie umiejscowienia urządzeń przesyłowych oraz terenu, na którym ma być realizowana związana z nim służebność przesyłu na mapie sporządzonej według zasad obowiązujących przy oznaczaniu nieruchomości w księgach wieczystych (postanowienie SN z dnia 18 kwietnia 2012 r. V CSK 190/11, LEX nr 1212828). Mapa ta stanowi część orzeczenia sądowego (por. w odniesieniu do służebności drogi koniecznej: S. R., Komentarz, 2006, s. 81; § 155 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007r.

- Regulamin urzędowania sądów powszechnych, Dz. U. z 2015 r., poz. 2316 z późn. zm., i § 28 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 września 2001r. w sprawie prowadzenia ksiąg wieczystych i zbiorów dokumentów, Dz. U. Nr 102, poz. 1122 z późn. zm.).

Ponieważ służebność została ustanowiona orzeczeniem Sądu – co wyłączyło negocjacje stron co do warunków tego ustanowienia – na podstawie art. 305<sup>2</sup> §2 k.c. właściciel ma prawo żądać odpowiedniego wynagrodzenia za

ustanowioną służebność. Sąd Rejonowy podkreślił, że brak jest jakichkolwiek ustawowych „wskazówek”, jak określić wysokość tego wynagrodzenia i per analogiam można sięgnąć do niektórych wypowiedzi doktryny dotyczących wynagrodzenia należnego właścicielowi nieruchomości obciążonej za ustanowienie służebności drogi koniecznej (postanowienie SN z dnia 5 kwietnia 2012r., II CSK 401/11, LEX nr 1211144). Sąd meriti argumentował dalej, że ustanowienie służebności drogi koniecznej w postępowaniu sądowym jest, ujmując w uproszczeniu, rodzajem wyłączenia, tyle że nie ze względu na cel publiczny, lecz prywatny. Skutkiem ustanowienia tej służebności jest bowiem w istocie pozbawienie dotychczasowego właściciela możliwości wykorzystywania gruntu zajętego pod drogę, natomiast skutkiem ustanowienia służebności przesyłu jest ograniczenie w mniejszym lub większym zakresie z możliwości korzystania z nieruchomości w zależności m.in. od sposobu posadowienia urządzeń przesyłowych. Poza tym, ustawodawca w art. 145 §1 k.c. nie nakazał, jak to uczynił

w przypadku służebności przesyłu (art. 305<sup>2</sup> §2 k.c.), aby wynagrodzenie za ustanowienie służebności drogi koniecznej było odpowiednie. Posłużył się słowem wynagrodzenie bez przymiotnika „odpowiednie”. Użycie w art. 305<sup>2</sup> § 1 k.c. tego przymiotnika oznacza, że przewidziane w tym przepisie wynagrodzenie powinno być ustalane każdorazowo indywidualnie i dostosowane do okoliczności istotnych w danej sprawie. Sąd Rejonowy wskazał, że wynagrodzenie z tytułu ustanowienia służebności przesyłu powinno być ustalone na podstawie cen rynkowych, a jako kryteria pomocnicze należy wziąć pod uwagę: zwiększenie wartości przedsiębiorstwa, którego składnikiem stała się służebność (zob. art. 55<sup>1</sup> pkt 3 k.c.), ewentualne obniżenie wartości nieruchomości obciążonej, straty poniesione przez właściciela nieruchomości obciążonej, na przykład w postaci utraty pożytków z zajętego pod urządzenia przesyłowe pasa gruntu. Na wysokość wynagrodzenia będzie miał wpływ zakres ograniczeń własności nieruchomości, w tym uciążliwość ustanawianego prawa dla właściciela nieruchomości obciążonej. Należy wziąć pod uwagę zarówno rodzaj, rozmiar, położenie, właściwość i sposób eksploatacji urządzeń przesyłowych, jak i rodzaj, powierzchnię i przeznaczenie nieruchomości obciążonej. Sąd I instancji wskazał, że przytoczone przykładowo czynniki, podlegające ocenie we wzajemnym powiązaniu, znalazły wyraz w licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego, które oddają istotę tej problematyki (uchwała z dnia 17 czerwca 2005r., III CZP 29/05, OSNC 2006, Nr 4, poz. 64; postanowienia: z dnia 3 lutego 2010r., II CSK 444/09, LEX nr 578038; z dnia 5 kwietnia 2012r., II CSK 410/11, LEX nr 1211144; z dnia 18 kwietnia 2012r., V CSK 190/11, LEX nr 1212828.; z dnia 20 września 2012r., IV CSK 56/12 LEX nr 1227856; z dnia 8 lutego 2013r., IV CSK 317/12, LEX nr 1308150; z dnia 27 lutego 2013r., IV CSK 440/12, LEX nr 1294169, z dnia 9 października 2013r., V CSK 491/12, LEX nr 1394096). Ponadto wysokość wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu powinien ustalać każdorazowo biegły sądowy (rzecznik majątkowy) (wyrok NSA z dnia 8 listopada 2001r., I SA 834/00, LEX nr 1294169), a zgodnie z powszechnie stosowaną przez biegłych z zakresu szacowania nieruchomości metodą, wartość służebności szacuje się jako iloczyn powierzchni strefy ochronnej i wartości rynkowej jednostki powierzchni gruntu nieruchomości z uwzględnieniem dodatkowych elementów mających wpływ na wartość wycenianego prawa. Opinia biegłego T. K. - w ocenie Sądu Rejonowego - uwzględnia wyżej wskazane kryteria. W wyniku uwzględnienia w szczególności: rodzaju nieruchomości, jej położenia, przeznaczenia stanu zagospodarowania i parametrów gazociągu (wysokość ciśnienia, usytuowanie wzdłuż znacznej części w tym frontowej nieruchomości rolnej w części predestynowanej do wielofunkcyjnego rozwoju gospodarczego) biegły ustalił wartość służebności przesyłu na kwotę 17.114 zł. Sąd Rejonowy zasądził zatem od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz J. P. i B. P. oraz R. P. jako współwłaścicieli w udziałach po 1/2 obciążonej nieruchomości kwoty po 8.557 zł tytułem jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu, co znalazło odzwierciedlenie w pkt 2. sentencji postanowienia. W ocenie Sądu Rejonowego w rozpoznawanej sprawie nie może budzić wątpliwości, że interesy stron postępowania zwłaszcza wnioskodawcy i uczestnika postępowania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. były sprzeczne. J. P. domagał się bowiem ustanowienia służebności przesyłu, a ta przez cały tok postępowania temu wnioskowi oponowała, podnosząc zarzut zasiedzenia prawa odpowiadającego treści służebności przesyłu. Ponieważ orzeczenie zapadło zgodnie ze stanowiskiem zajęтым przez wnioskodawcę, Sąd Rejonowy postanowił zasądzić od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na jego rzecz kwotę 4.297 zł tytułem zwrotu poniesionych przez niego kosztów postępowania, na którą złożyły się: opłata sądowa od złożonego wniosku w kwocie 40 zł, wynagrodzenie reprezentującego stronę pełnomocnika w kwocie 240 zł, opłata skarbową od udzielonego pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, zaliczki na poczet opinii biegłego w kwocie 4.000 zł

Nadto Sąd I instancji na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. oraz art. 83 ust. 2 i art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz. U. z 2016 r., poz. 623) nakazał pobrać od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Rawie Mazowieckiej kwotę 2.698,66 zł tytułem wydatków związanych z kosztami opinii biegłych, które nie znalazły pokrycia w uiszczonych przez strony zaliczkach, a które to kwoty tymczasowo wyłożył w sprawie Skarb Państwa.

Apelację od powyższego postanowienia wniósł uczestnik postępowania (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., zaskarżając orzeczenie w całości.

Zaskarżonemu orzeczeniu apelujący zarzucił:

1. naruszenie przepisów postępowania tj. art. 234 k.p.c. w zw. z art. 7 k.c. w zw. z art. 29 ust. 5 ustawy z dnia 24 października 1974 roku - Prawo budowlane poprzez uznanie, że doszło do obalenia domniemania dobrej wiary, w sytuacji gdy przedmiotowy gazociąg wybudowany został w oparciu o prawomocne i ostateczne decyzje administracyjne, które dawały uczestnikowi usprawiedliwione przeświadczenie, że przysługuje mu prawo do korzystania z nieruchomości, a wnioskodawca nie wykazał okoliczności przeciwnej;
2. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 7 k.c. w zw. z art. 29 ust. 1 i 5 ustawy z dnia 24 października 1974 roku - Prawo budowlane poprzez niezastosowanie i uznanie, że domniemanie dobrej wiary zostało obalone, podczas gdy wnioskodawca nie przedstawił żadnych dowodów, z których wynikałoby twierdzenie przeciwne.

W konsekwencji podniesionych zarzutów apelujący wniósł o: zmianę zaskarżonego postanowienia i oddalenie wniosku w całości oraz zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. Nadto wniósł o zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz apelującego kosztów postępowania apelacyjnego wg norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawca J. P. wniósł o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna, co skutkuje jej oddaleniem.

Sąd pierwszej instancji prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe, na podstawie którego dokonał istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy ustaleń. Ustalenia te Sąd Okręgowy w Łodzi uznaje za prawidłowe i przyjmuje za własne. Nie dostrzega bowiem potrzeby ponowienia dowodów dopuszczonych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym oraz podziela ocenę ich wiarygodności wyrażoną przez Sąd pierwszej instancji. W tej sytuacji, jak słusznie podkreśla w swoich orzeczeniach Sąd Najwyższy, wystarczająca jest aprobatą dla stanowiska przedstawionego w orzeczeniu sądu pierwszej instancji (tak też SN m.in. w wyroku z dnia 22 sierpnia 2001r., sygn. V CKN 348/00, publ. LEX nr 52761, w postanowieniu z dnia 22 lipca 2010r., sygn. I CSK 313/09, publ. LEX nr 686078, w wyroku z dnia 16 lutego 2005r., sygn. IV CK 526/04, publ. LEX nr 177281; w wyroku z dnia 20 maja 2004r., sygn. II CK 353/03, publ. LEX nr 585756). Sąd Rejonowy powołał także prawidłową podstawę prawną orzeczenia, przytaczając w tym zakresie stosowne przepisy.

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy rozważył zarzuty naruszenia prawa procesowego, ponieważ kontrola prawidłowości zastosowania oraz wykładni prawa materialnego może być dokonana dopiero po stwierdzeniu, że ustalenia stanowiące podstawę faktyczną zaskarżonego orzeczenia zostały poczynione zgodnie z przepisami prawa procesowego.

Zarzuty naruszenia prawa procesowego okazały się chybione. Wbrew twierdzeniom apelującego Sąd Rejonowy nie dopuścił się naruszenia art. 234 k.p.c. w zw. z art. 7 k.c. w zw. z art. 29 ust. 5 ustawy z dnia 24 października 1974 roku - Prawo budowlane. Instytucja domniemania prawnego, zdefiniowana w art. 234 k.p.c., konstruowana jest na podstawie przepisów prawa materialnego, a jej istota wyraża się w tym, że dowód określonego w normie prawnej faktu

zastępuje dowód faktu, z którego dana osoba wywodzi skutki prawne, albo bezpośrednio dowód istnienia określonego prawa, stosunku prawnego lub jego istotnego elementu (por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 21 kwietnia 2010 r., sygn. V CSK 328/09, publ. LEX nr 627251). Domniemanie przewidziane w art. 7 k.c. jest wiążące dla sądu orzekającego (art. 234 k.p.c.) aż do czasu, gdy strona związana ciężarem dowodu (art. 6 k.c.) udowodni złą wiarę (tak też SN w uzasadnieniu wyroku z dnia 20 kwietnia 1994r.; sygn. I CRN 44/94, publ. OSNC 1994/12/245).

Domniemanie dobrej wiary posiadacza (art. 7 k.c.) wzruszyć może zatem dowód, że posiadacz w chwili rozpoczęcia posiadania w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu wiedział lub przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o tym, że narusza swym zachowaniem prawo innej osoby. Takim dowodem może być stwierdzenie braku własnego tytułu posiadacza uprawniającego do wejścia na cudzy grunt czy korzystania z niego w określonym zakresie (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 listopada 2008r., sygn. II CSK 346/08, publ. LEX nr 484714; z dnia 3 kwietnia 2009r., sygn. II CSK 400/08, publ. LEX nr 607253; z dnia 24 lipca 2009r., sygn. II CSK 121/09, publ. LEX nr 686359 czy postanowienia: z dnia 17 marca 2010r., sygn. akt II CSK 439/09, publ. LEX nr 738477; z dnia 6 września 2013r., sygn. V CSK 440/12, publ. LEX nr 1391378, z dnia 7 maja 2014r., sygn. II CSK 472/13, publ. LEX nr 1476956).

Dobra wiara zasiadającego posiadacza występuje wówczas, gdy ingerowanie w cudzą własność w zakresie odpowiadającym służebności rozpoczęło się w takich okolicznościach, które usprawiedliwiały przekonanie posiadacza, że nie narusza cudzego prawa (tak też SN w postanowieniu z dnia 7 maja 2014r., sygn. II CSK 472/13, publ. LEX nr 1476956).

Jak słusznie wskazał Sąd I instancji w rozpoznawanej sprawie nie ma podstaw do przyjęcia dobrej wiary przedsiębiorstwa przesyłowego. Jednocześnie Sąd ten uznał, że (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. jest samoistnym posiadaczem służebności od dnia 9 marca 1987 roku. Przed tą datą z pewnością nie można mówić o samoistnym posiadaniu służebności przez poprzedników prawnych przedsiębiorstwa przesyłowego z uwagi na fakt, iż działka nr (...) była własnością Skarbu Państwa i wobec obowiązującej wówczas zasady jednolitej własności państwowej poprzednik prawny Spółki jako przedsiębiorstwo państwowe wykonywał na przedmiotowej nieruchomości swoje uprawnienia właścicielskie.

Jak jednolicie przyjmuje się w orzecznictwie do dnia 5 grudnia 1990 roku nie było możliwości, aby rozpocząć mógł się bieg terminu zasiedzenia służebności polegającej na korzystaniu z linii przesyłowej znajdującej się w zarządzie przedsiębiorstwa państwowego, przebiegającej po działce stanowiącej własność Skarbu Państwa (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2014 roku, sygn. II CSK 551/13, publ. OSNC 2015/6/72).

Do dnia 31 stycznia 1989 roku (nowelizacja ówczesnego art. 128 Kodeksu cywilnego – Dz. U. z 1989 roku, nr 3, poz. 11) samoistne posiadanie nieruchomości przez przedsiębiorstwo państwowe nie było możliwe, ponieważ samoistnym posiadaczem nieruchomości państwowych był Skarb Państwa, a przedsiębiorstwo państwowe wykonywało tylko władztwo faktyczne i uprawnienia wynikające z tzw. zarządu operatywnego w zakresie odpowiadającym pojęciu posiadania zależnego. Jeżeli przedsiębiorstwo państwowe spełniło wówczas przesłanki wymagane do nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie, własność nieruchomości pod rządem art. 128 k.c. w jego pierwotnym brzmieniu nabywało Państwo, a nie przedsiębiorstwo państwowe wyposażone w osobowość prawną (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 września 1993r., sygn. II CRN 73/93, publ. LEX nr 1402780 oraz z dnia 17 września 1993r., sygn. II CRN 76/93, publ. LEX nr 80723).

Z dniem 1 lutego 1989 roku osoby prawne nabyły zatem zdolność podmiotową do zasiedzenia służebności. Jednak dopiero na mocy art. 2 ustawy z dnia 29 września 1990 roku o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz.U. z 1990 roku, nr 79, poz. 464) grunty stanowiące własność Skarbu Państwa lub własność gminy (związku międzygminnego), z wyłączeniem gruntów Państwowego Funduszu Ziemi, będące w dniu 5 grudnia 1990 roku w zarządzie państwowych osób prawnych innych niż Skarb Państwa stały się z tym dniem z mocy prawa przedmiotem użytkowania wieczystego, a budynki i inne



urządzenia oraz lokale znajdujące się na gruntach, o których mowa w ust. 1, stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność gminy (związku międzygminnego), będących w dniu 5 grudnia 1990 roku w zarządzie państwowych osób prawnych, stały się z tym dniem z mocy prawa własnością tych osób.

W rozpoznawanej sprawie z dniem 9 marca 1987 roku doszło jednak do zbycia własności nieruchomości – działki nr (...) - na rzecz Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w B. i uczestnik również nie kwestionował, że tę datę należy traktować jako początek biegu terminu zasiedzenia służebności przesyłu. Powyższe oznacza też, że nie zasługują na uwzględnienie argumenty podnoszone w odpowiedzi na apelację przez wnioskodawcę J. P., iż bieg terminu zasiedzenia nie mógł rozpocząć się przed 1996 rokiem.

Brak jest natomiast podstaw do przyjęcia, aby z chwilą zbycia nieruchomości przez Skarb Państwa, (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością oraz jej poprzednicy prawni mogli pozostawać w usprawiedliwionym przekonaniu, że dalsze korzystanie z urządzeń przesyłowych wynika z tytułu prawnego.

Argumentacja zarzutów apelacji zmierza do wykazanie wadliwości ustaleń w zakresie istnienia złej wiary posiadacza służebności przesyłu. Skarżący podnosi, że o dobrej wierze świadczy fakt, że gazociąg wybudowany został w oparciu o prawomocne i ostateczne decyzje administracyjne, co dawało uczestnikowi usprawiedliwione przekonanie, że przysługuje mu prawo do korzystania z nieruchomości, na której znajduje się odcinek sieci gazociągowej. Nie ma podstaw do uwzględnienia tak sformułowanego zarzutu.

Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 19 maja 2016 roku (sygn. akt IV CSK 522/15, publ. LEX nr 2093034) nie może być tytułem posiadania służebności o treści służebności przesyłu decyzja administracyjna, która nie kreuje tego prawa podmiotowego, lecz prowadzi do ograniczenia właściciela w jego uprawnieniach na rzecz Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, choćby nawet dotyczyła szerokiego władztwa nad cudzą nieruchomością, pozwalając na wkraczanie na nią, wznoszenie na niej urządzeń, konserwowanie ich. Decyzja o pozwoleniu na budowę w żadnym razie nie może być traktowana jako decyzja zezwalająca na wejście na cudzy grunt i legalizująca tę czynność.

Zarzut apelacji obejmował twierdzenie, że wydanie pozwolenia na budowę na podstawie art. 29 ust. 1 i 5 ustawy z dnia 24 października 1974 roku - Prawo budowlane (Dz. U. Nr 38, poz. 229 z późn. zm.) oznacza, że poprzednik prawny wnioskodawcy wykazał prawo do dysponowania nieruchomością w dacie rozpoczęcia robót, zatem był posiadaczem w dobrej wierze. Przepisy te stanowią, że pozwolenie na budowę uprawnia do rozpoczęcia i wykonywania robót budowlanych (art. 29 ust. 1), przy czym może być ono wydane wyłącznie jednostce organizacyjnej lub osobie, która wykaże prawo do dysponowania nieruchomością (art. 29 ust. 5). Powołane przepisy Prawa budowlanego wskazują jednak jedynie wymagania formalne uzyskania decyzji, a ich brzmienie w żadnym razie nie daje podstaw do przyjęcia konstrukcji domniemania prawnego. W uchwale z dnia 20 listopada 2015 roku (sygn. III CZP 76/15, publ. OSNC 2016/12/138) Sąd Najwyższy stwierdził ponadto, że wybudowanie na cudzej nieruchomości urządzeń przesyłowych przez korzystające z nich przedsiębiorstwo po uzyskaniu decyzji wydawanych w procesie budowlanym nie rozstrzyga o możliwości zakwalifikowania posiadania nieruchomości, na której te urządzenia zostały posadowione, jako wykonywanego w dobrej wierze.

***Powołane wyżej orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2016 roku wydane zostało na gruncie odmiennego stanu faktycznego, ponieważ w sprawie o sygn. IV CSK 522/15 urządzenia przesyłowe od chwili ich postawienia znajdowały się terenie nieruchomości należącej do osób fizycznych, w niniejszej zaś sprawie nieruchomość przed dniem 9 marca 1987 roku należała do Skarbu Państwa. Jednakże niezależnie od okoliczności decyzja administracyjna o pozwoleniu na budowę nie może być traktowana jako dowód na prawo podmiotu, na rzecz którego została wydana, do dysponowania nieruchomością pod zabudowę. W rozpoznawanej sprawie argumentacja skarżącego jest jednak dodatkowo chybiona, ponieważ w chwili wydania decyzji z dnia 5 lipca 1978 roku przez Biuro (...) w S. o udzieleniu (...) Zakładom (...) w W. pozwolenia na budowę***

**gazociągu, działka nr (...) pozostawała własnością Skarbu Państwa, a wymienione zakłady były przedsiębiorstwem państwowym. Jak wynika z wcześniejszych rozważań do dnia 9 marca 1987 roku w ogóle nie mógł rozpocząć się bieg terminu zasiedzenia służebności polegającej na korzystaniu z linii przesyłowej znajdującej się w zarządzie przedsiębiorstwa państwowego, przebiegającej po działce stanowiącej własność Skarbu Państwa. Decyzja administracyjna z uwagi na obowiązującą wówczas zasadę jednolitej własności państwowej wydana na rzecz przedsiębiorstwa państwowego dotyczyła w istocie Skarbu Państwa, który był właścicielem przedmiotowej nieruchomości. Nie ma zatem w tym zakresie miejsca na rozważania, czy przekonanie o przysługującym poprzednikowi prawnemu uczestnika prawie do korzystania z nieruchomości było usprawiedliwione, gdyż inwestycja ta była w rzeczywistości realizowana na rzecz ówczesnego właściciela nieruchomości (por. wyrok SA w Białymstoku z dnia 19 marca 2015 roku, sygn. I ACa 916/14, publ. LEX nr 1665031).**

Przesłanki zasiedzenie służebności przesyłu (art. 172 k.c. w zw. z art. 292 k.c.

w zw. z art. 305<sup>4</sup> k.c.) mogą być zatem analizowane dopiero począwszy od dnia 9 marca 1987 roku, kiedy to nieruchomość należąca obecnie do wnioskodawcy oraz uczestników B. P. i R. P. przestała być własnością Skarbu Państwa. Dlatego należy podzielić stanowisko Sądu I instancji, że wobec zmiany stanu prawnego nieruchomości nie można przyjąć, że przedsiębiorstwo przesyłowe mogło pozostawać w usprawiedliwionym przekonaniu o istnieniu tytułu prawnego do korzystania z nieruchomości. Nabycie posiadania służebności nastąpiło zatem w złej wierze i dlatego okres niezbędny do jej zasiedzenia wynosi 30 lat, co oznacza, że upłynąłby w dniu 9 marca 2017 roku, gdyby nie został przerwany złożeniem wniosku w niniejszej sprawie (art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 175 k.c.).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

Na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy ustalił, że każdy z uczestników ponosi we własnym zakresie koszty postępowania apelacyjnego związane ze swoim udziałem w sprawie.